

VI ANMELDER BOK

Pushwagner live: Stinn brakke og kaos da Pushwagner åpnet utstilling i Levanger i 2016.
FOTO: Leif Arne Holme

Fantastisk biografi

Forbilledlig murstein om den geniale kunstneren, rusmisbrukeren, uteliggeren og etter hvert mangemillionæren.

Terje Brofors, som han het, kom til verden under de verste bombardementene over Oslo 2. mai 1940. «Storkrigen tok bolig i ham; i muskulaturen, nervesystemet og psyken.» Sammenbruddene ble senere en del av hans identitet. Som fireåring ble han påkjørt av en buss og svedde mellom liv og død. Etter foreldrenes skilsmisse, fikk Terje, 12 år, oppgaven med å stelle alene for faren, som var sterkt alkoholisert og dement, i ni år. Det var starten på et mildt sagt kronglete liv, med nattlige reve-streker uten kontroll og utvisning fra skolen der han kunne dukke opp i bar overkropp.

Forfatteren har brukt elleve år på å skrive denne historien om et liv som virker usannsynlig i all sin galskap, rus, heftige ekteskap, reiser og flukt. Kunsten og rusen overvant alt, inntak av hasj og spesielt LSD i møte med sitt idol, forfatteren Axel Jensen, ble en daglig geskjeft mens de laget tegneserier, bl.a. «Soft City», og fokka rundt. «Axel forløste meg og ga meg selvrespekten tilbake.»

Før den tid hadde Brofors levd bohemplivet i Paris og Tanger, haiket til Syria og holdt på å dø av blodforgiftning i Beirut. Farsarven ble kjøpt brukt i New York og San Francisco, men etter ti måneder på loffen begynte han i 1963 på Statens Kunstakademi.

Festing, drikking og etter hvert amfetamin, kompisen Willibald Storn og Knut Faldbakken

opplevde Terje som «ett hundre prosent upålitelig». Forfatteren dweler mye rundt de to ekteskapene til kunstneren, for det får fram hvor vanskelig han var å leve sammen med. Først engelske Sally som han fikk datteren Bonnie med. De bodde ti år i London under begredelige og fattige forhold, selv med opplevelser som middag med David Bowie. Hans andre ekteskap med Ellen Elisabeth og datteren Elizabeth, var også en dans på torner.

Men kunstneren Pushwagner, som han nå het, laget malerier og tegninger uavbrutt, som han kunne selge for en hundrings for å få noen tidlige øl i den skjelvende kroppen. Han spilte bort 50 tegninger i bordtennis, men noen dager senere vant han sammen med en kompis 50 000 på Solvalla. Depresjonen og rusmisbruket skjøyt ytterligere fart da han la an på kona til Axel Jensen, Prathiba, som «lot sin venn gå planken i desember 1980».

Historien får en sterkere push når Morten Dreyer tok over bisnissene med salg og oppbevaring av kunstnerens voksende produksjon. Han satte kunstneren på dagpenger og låste inn bildene i et hvelv, sikkert også for å berge både liv og bilder. Det ble brukt store ressurser for å avsløre Dreyers hensikter og en rettssak var uunngåelig, som Pushwagner med sine dyre advokater vant på alle punkter.

Mejlænder skriver sterkt og godt om et menneske som var en levende tragedie, periodevis en uteligger som kunne skyte av å kunne gi kvinner 16 orgasmer på rappen. Og dette er også forfatterens kjempejobb, med så mye research og hundrevis av intervjuer - for å balansere sannhet mot løgn. Men som en Lazarus, etter å ha møtt Stefan Stray, som tar ham under sine vinger, som får involvert helseapparat og etter bipolar- og ADHD-diagnosen med dertil medisiner, så får til en viss grad Pushwagners liv en slags ordnet tilværelse. Men fortsatt med rus. Og resten er «skrivd i stjernene», de siste ti årene ble en gedigen opptur med stor internasjonal berømmelse og massivt salg, og en arv de nærmeste kunne lindre noe av smerten med. Pushwagner døde 24. april 2018, 77 år gammel.

Anmeldt av STEIN ROLL

Hariton Pushwagner Biografien

Petter Mejlænder
Kagge

Tiden er ilden vi brenner i

Thomas Marco Blatt
Kolon

Indre spenning speilet i ytre dramatik

Et personlig drama spilt ut mot økologisk og politisk krise i roman med fortettet spenning.

Midt i juni 2017 feide en serie skogbranner gjennom sentrale deler av Portugal, med 66 døde som resultat. Nå har Thomas Marco Blatt gjort feriedestinasjonen til åsted for en roman med den mer enn metaforiske tittelen «Tiden er ilden vi brenner i», en linje fra et dikt av Delmore Schwartz.

I en komposisjon som ikke gir noe gratis til leseren, følger vi Camilla og den tretténårige datteren Emma gjennom noen av 2017s måneder. De er begge traumatiserte etter en trafikkulykke hvor Camilla mistet et ufødt barn, og Emma nesten omkom. Kanskje er de traumatiserte etter andre begivenheter, også. Vi vet ikke helt, men i bakgrunnen spøker Martin, og trusler om omsorgsovertakelse og tvangsinleggelse.

Camilla og Emmas opphold på Algarvekysten (hvor obs! obs! toåringen Madeleine ble kidnappet for elleve år siden) er mer enn en ferie, skjønner vi tidlig, og når de søker på måfå innover i landet og til slutt havner i Pedrógão Grande, er reisen definitivt blitt flukt.

Området, for tiden herjet av all slags tørke - klimatisk, økonomisk, mellommenneskelig - er ikke det beste tilfluktsstedet to skjøre kvinner med beskyttelsesbehov kunne valgt, men derfra til å gi romanen en redaksjonell etikett som «psykologisk thriller» er å gjøre den en bjørnetjeneste.

I et tilbakeblikk på tiden rett etter ulykken, tenker Camilla at «det ikke er nederlaget som tar knekken på folk, men det tilbakevendende håpet».

Dette håpet beskytter hun seg mot. Og dette forsvaret hindrer henne i å gå videre.

Thomas Marco Blatts virkemidler er få, men effektive. Teksten flyter lett, og uten bruk av store ord røper den stor innsikt i den nedadgående, lammende spiralen som angst og depresjon på lav flamme kan være. Anmeldt av FARTEIN HORGAR

«Det er ikke nederlaget som tar knekken på folk, men det tilbakevendende håpet».